

A csíksomlyói zarándoklat

Csíksomlyó szerepe a székely művelődéstörténetben és vallási életben közismert. 1567-ben az alfalvi István pap értesülvén arról, hogy az unitárius hitre tért János Zsigmond fejedelemnek Udvarhelyszéké behódolt, ellenállásra szólította fel a gyergyói falvakat, amelyhez csatlakozott Csík és Kászón, valamint Háromszéké katolikus lakossága is. Pünkösöd szombatján a Tolvajos-tető alatt a Lónyugtatónak nevezett helyen szétverték a fejedelem által küldött sereget. A győzelmet Szűz Mária közbenjárásának tekintették és ez időtől kezdetét vette a csíksomlyói Pünkösdi búcsú.

1949-ig a remeteiek gyalog zarándokoltak el Csíksomlyóra. Az út négy és fél napig tartott. Csütörtökön reggel indultak és hétfőn délelőtt érkeztek vissza. A körülbelül háromszáz főnyi csoport szentmise után a templomtól indult Túlamaroson át Szárhegy irányába. Szárhegy és Gyergyószentmiklós határait érintve, Tekerőpatakon át érkeztek Vaslábra, ahol megpihentek és ebédeltek. Ezután tovább indultak a Székasszó nevű dűlőn át fel a hegynek. A rövidítés végett Marosfőt, Csíkszentdomokost, Karcfalvát, Jenőfalvát és Csíkszenttamást nyugat felől megkerülve érkeztek estére Dánfalvára, ahol a lakosok várták. A szállás szénás csűrökben volt, amiért a gazdáknak nem kellett fizetni, sőt örömmel fogadták. Másnap, pénteken indultak tovább. Csíkrákoson áthaladva, Madéfalvát balról kikerülve, az „Angyaloknak királynéja” kezdetű éneket énekelve érkeztek meg a csíksomlyói kegytemplom elé. Itt egy ferencendi szerzetes fogadta a csoportot, megmutatta a szálláshelyet és közölte a programot. A zarándoklaton résztvevő remeteiek hagyományos fogadalma volt, hogy az érkezés napján, pénteken a keresztutat hétszer kellett elvégezni. A búcsú idején a kegytemplom éjjel-nappal nyitva van. A templomban levő Szűz Mária szobrot az előtte elvonuló zarándoklók valamilyen tárggyal, rendszerint ruhadarabbal megérintették, hogy abban az évben betegségtől, veszélyektől megvédje őket. Ha beteg volt a családban, akkor annak ruháiból vittek és a gyógyulás reményében a Mária szobor lábához érintették. A búcsú fénypontja a Pünkösöd szombatján déltáját felvonuló nagy körmenet, amelyen a helységek addigra beérkező csoportjai (keresztalják) templomi zászlóik alatt részt vettek.

Régebb a nagy körmenet délután három órakor, szentmise után indult a kegytemplomtól. A körmenetben való sorrendet a hagyomány szabályozta, székek és ezen belül helységek szerint. A remeteiek a Gyergyói helységek sorában Ditró után Kilyénfalva és Újfalva előtt haladtak. A menet a Kis-Somlyó hegyet keletről megkerülve ért fel a Salvator kápolnához. (A hagyomány azt tartotta, hogyha valaki a kápolna oltárát hétszer körbe csússza, meghalja a Jordán csobogását.) Felfelé menet a Lorettoi litániát imádkozták el. A hegytetőn a kápolnánál az

„Egészen szép vagy Mária” (Tota pulchra es Maria) kezdetű éneket, a hegyről lefelé a „Jézus Szíve” litániát énekelték.

A körmenet után a csoportok hazaindultak. Nem feledkeztek meg arról sem, hogy az otthon maradottaknak valamilyen kis ajándékot, „búcsúfiát” vásároljanak a bazárosoktól és kirakóvásárosoktól. A hazajövetel ugyanazt az útvonalat követte. 1948-ban történt, hogy az alfalvi búcsúsok és a vaslábi lakósok közötti valamilyen összetűzés miatt a hazatérő remeteiek nem mertek megszállni a faluban. Még ebben az évben egy iszonyatos jégeső tönkretette a termést. Ezt a vaslábiak „Isten verésként értelmezték és a következő évben kérve-kérték a remeteieket, hogy ne kerüljék el a falujukat.

A Túlamaros irányából hazatérő zarándokok a Szárhegyi utca bejáratánál a patakban megmosakodtak. A család otthon maradt tagjai tiszta ruhával várták őket. A fogadásukra az utcában felvirágozott díszkapukat építettek. A zarándoklat utolsó momentuma az ünnepi szentmise volt, amelyen mindenki részt vett.

A zarándoklat rendjét a hagyomány alakította ki. A vezérkeresztet és a templomi lobogókat, közöttük a Jézus képpel és „Gyergyóremete” felirattal díszített nagy lobogót a férfiak, a két Mária-zászlót a leányok vitték. Jelentős szerepük volt a csengettyűsöknek is. A zászlókat csak lakott területeken bontották ki és megszólaltak a csengettyűk. Ezzel nemcsak érkezésüket jelezték, hanem egyben tiszteletüket fejezték ki a lakosság iránt. Sorban elől a férfiak haladtak, őket követték a leányok és asszonyok. A menetet néhány szekér is kísérte, amelyek az élelmet és váltóruhát szállították. A szekerek az országúton haladtak, de a kijelölt pihenő és szálláshelyeken kölcsönösen bevárták egymást. A szekereseknek csomagonként fuvardíjat fizettek.

1949 után a kommunista hatalom betiltotta a szervezett, kereszttel és zászlókkal való gyalogos zarándoklatot. 1990-től a remetei egyház szervezi meg autóbusszokkal a somlyói búcsún való részvételt. De több százan mennek el magán gépkocsikkal vagy vonattal is. A lakosság vendégszeretetére utal, hogy a somlyói búcsúra érkező nagy számú magyarországi vendéget szállásol el. Ilyen tekintetben megjegyzésre érdemes Asztalos György érdi tanár, aki 1993-tól Budapest- és környéki tanulókat és pedagógusokat vezet a somlyói búcsúra, akiket a csutakfalvi iskola tanulói szállásolnak el.

Laczkó-Szentmiklósi Endre

történelem szakos tanár